

NEVRUZ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet YARDIMCI

Ulusları oluşturan temel unsurlardan birisi kültür dediğimiz maddi ve manevi değerler bütünüdür. Dil, Gelenek-görenek, inançlar, sanat ve edebiyat bir toplumun geçmiş yüzyıllardan akıp gelen en önemli kültür değerleridir. Bu nedenle milletlerin var oluş nedenlerinden en önemlisi toplumun sosyal dokusunu oluşturan ve zorla değiştirilemeyen kültür unsurlarıdır. Kültür, bir milletin topyekün yaşam tarzıdır. Gelenekler ve görenekler gibi toplum üzerinde etkin birer yaptırım gücü bulunan kültürel öğeler, dünya halklarını bir arada tutan önemli sentez unsurlarıdır.

Çoğu zaman bir sosyal olay nedeniyle bir kaynaktan çıkmış bir kültür öğesinin coğrafi açılardan hatırı sayılır uzaklıklarda bulunan toplumlar tarafından benzer şekillerde görüldüğüne dair, dünya folklorunda pek çok örnek bulunabilir. İşte bu örneklerden biri de Nevruz bayramıdır.

Bayramlar, insanları birleştiren, bütünleştiren, kavga ve kırgınlıkları bir yana bırakıp, bir birlerine gönüllerini açtıran ortak sevinç ve mutluluk günleridir.

Bayramlar, milli, dini ve mahalli olmak üzere üç gruba ayrılır. Nevruz ise hangi dine inanırsa inansın Türk halklarının ortak bayramıdır.

Türkler, tarihleri boyunca, buldukları coğrafi mekânlarda, sosyo kültürel yaşamları içinde gelenek ve göreneklerine bağlı merasimlere büyük önem vermiş, bunları günümüze kadar yaşatmışlardır. Bu merasimlerden biri olan Nevruz, tüm Türk toplumlarının en önemli değerlerinden biridir.

Nevruz Bayramının tarihi, Türkler tarafından onun yeni gün anlamına gelen Farsça Nevruz adına geçilmesinden çok daha uzun ve derin bir geçmişe dayalıdır. En temel unsuru insanla doğanın bütünlüğünü simgeleyen bir takım genel sembollerden oluşan bu güzel bayram aslında Türklerin göçebe kültürünün esasını oluşturan eski inanç sisteminin bugüne kadar ulaşabilen en önemli yankısıdır.

Nevruz bizce, şimdiki bilinen dinlerin çok daha ötesinde, insanların iç içe yaşadığı doğaya yılda bir yaptıkları bir nevi şükran ayinidir.

Yaşantısı sürekli doğaya bağlı olan Türkler her zaman doğanın sırlarını öğrenmeye çalışmış, edindikleri bilgi ve deneyimlerini gelenekler, ayinler vb. uygulamaların yanı sıra destanlar, efsaneler, atasözleri vb içinde gelecek kuşaklara aktarmaya çalışmışlardır. İnsanların yaşamlarında takvim, gerekli bir kültür unsurudur. Günümüzde bu konu bir bilim dalı olmuştur. Geçmişte ise bu gereksinim bugünden farklı olarak karşı karşıya kalınan koşullara göre biçimlenmiştir.

Türkler de konar göçer bir toplum olarak yaşamlarını sürdürdükleri için kır ekonomisi yapısı içinde takvimi bilmek zorunda kalmışlardır. Böylece takvim önemli bir gereksinimle bir kültür kalıbı olarak ortaya çıkmıştır.

Türklerin Kullandıkları 12 hayvanlı takvimlerinden ve ayları, mevsimleri, hatta günün 24 saatini bile ayrıntılı olarak belirleyebilmelerinden gökyüzü çizimlerine göre yaptıkları yorumlardan onların çok. gelişmiş doğa tecrübesine ve geniş bir gök bilgisine sahip oldukları görülmektedir.

Yine, yeni bir yılın yeni bir hayatın başlangıcı olarak gece ile gündüzün eşit olduğu, güneşin Koç burcuna girdiği ve iki yarım küreye de eşit miktarda ısı ve ışık saçtığı bu günü seçmeleri bu görüşümüzü doğrulamaktadır.

Nevruz, güneşin koç burcuna girdiği gün olup miladi 22 Mart'a rastlamaktadır. Bu nedenle Nevruz'a Mart dokuzu da denmektedir. Bu tarih Türklerde yılbaşı olarak kabul edilir.

Türklerde kış mevsimine çeşitli bölgelerimizde çile ayları da denir.

21 Aralık- 30 Ocak arası zemheri, olup büyük çiledir.

30 Ocak'tan 22 Mart'a kadar olan ve hamsin adıyla bilinen dönem küçük çiledir.

Bilindiği gibi Hızır inancı doğrudan doğruya baharın gelme merasimi ile ilgili bir inanç olup Hıdrellez adı ile 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece ve 6 Mayıs günü olarak bilinir. Oysa Anadolu'nun çeşitli yerlerinde Hıdrellez, Zemheri'nin 27'si yani 27 Ocak ile Şubat ayının üçüne kadar olan günler arası olarak kabul edilir. Bu nedenle kimi uygulamalar açısından nevruzla karıştırıldığı görülür. Şu fark göz önünde bulundurulmalıdır. Nevruz ateş ve demir kültü, Hıdrellez ise su kültü ile yakından ilgilidir.

Geçimlerini toprağa bağlı olarak sürdüren Türkler, genellikle yazın, baharın başlangıcı ile hayvan sürülerinin otağa çıkarılması, çiftçilik yapanların ekin döneminin başlaması için geleneklere uygun olan bir takvim kullanmışlardır. Bilindiği üzere, Türklerde yılların adları da, ayların adları da, hayvan isimlerine bağlı olarak söylenmiştir. Yeni yılın başı ise 21 Mart'tır. Ancak Güneş Yılı ile Ay Yılı arasında 13 günlük bir fark bulunduğundan, 21 Mart tarihi, bazı topluluklarda 9 Mart'a, nadiren de olsa bazı topluluklarda 1 - 3 Nisan'a rastlayan kutlamalara yol açmıştır.

Türk düşünce sistemi doğayı, ateşi yani sıcaklığı temsil eden Hızır'la suyu temsil eden İlyas'ı birleştirerek doğaya can geleceğini düşünmüş ve o yılın bereketli olması için Hızır Nebi'yi karşılama törenleri yapmayı gelenek haline getirmiştir. Hıdrellez geleneği bu düşünce sisteminden doğmuştur.

Anadolu'da Türk halkının baharla kutladıkları önemli bir gün de saya bayramıdır. Saya bayramı genellikle koç katımından sonraki 100. günde olur. Bu da Şubat sonuna, Nevruz öncesine rastlamaktadır.

Nevruz, yeni anlamına gelen "nev" sözcüğü ile gün anlamını taşıyan ruz sözcüğünün birleşmesiyle oluşmuş Farsça kökenli bir birleşik sözcüktür.

Birleşik sözcük olarak nevruz yeni gün, yeni yılın ilk günü anlamlarına gelmektedir.

Nevruz sözcüğünün Farsça kökenli oluşu araştırmacıların çoğunu yanıltmış ve Nevruz'un İran kökenli bir bayram olduğu yargısına ulaştırmıştır. Ancak son yıllarda özellikle İslami kaynakların taranması sonucunda ulaşılan kanıya göre Nevruz bir Türk bayramıdır.

Asya kavimlerinin bir kısmında ortak olarak bulunan Nevruz bayramının İslam Tarihi kaynaklarında araştırmasını yaparken, bu kaynaklardan bazılarının Nevruz'u Zerdüştlük dinine ve bu dinin kurucusu Zerdüş'te bağlılıklarına tanık olmaktayız. Ancak, Bazı

İslam kaynaklarının da belirttiği gibi Zerdüş'tün kendisi İran asıllı değildir ve o Nevruz bayramını ilk olarak Azerbaycan'da Türkler arasında ortaya koymuştur.

Bu kaynakların değerlendirilmesi sonucunda Nevruz'un İran kaynaklı bir bayram olmadığı aksine Türk kaynaklı olduğu zamanla İranlılara ve diğer kavimlere geçtiği ortaya çıkmaktadır.

Nevruz, doğanın kıştan kurtuluşunun, bolluk ve berekete kavuşmanın simgesi olma yanında, toplumların dönüm noktalarının ifade edildiği bir gün olma özelliği de taşır. Her toplumun, kendi kültürünün derinliklerindeki bir olayı kaynak göstererek kutladığı Nevruz, tüm Türk halkları tarafından bir kurtuluş günü olarak algılanır ve Ergenekon efsanesi ile bağıntılı olarak değerlendirilir. Bu nedenle demir ve ateş kültü ile yakından ilgilidir.

Onun için ısrarla İlk Türk takvimi olan 12 hayvanlı Türk takviminin başlangıcının 21 marta rastladığını ve Ergenekon'dan çıkışın bir simgesi olarak kutlandığını belirtmekte yarar vardır.

Aynı zamanda bir takvim başlangıcını ifade eden bu kutlamalara baktığımızda Türk'ün kutladığı bahar bayramının da bir takvim değişikliğini yansıttığı görülür. Burada dikkati çeken husus baharın başladığı zamandır. Türk, bu takvimi toprağın uyandığı gün ile özdeşleştirmiştir.

Nevruz'un ruhî atmosferini ve eskiliğini anlayabilmek için kültürümüzün eldeki kayıtlı eski sayfalarına bir göz atmamız gerekir. Bu coşkuyu Türk kamları dualarında :

"... Yüce Göktanrı'nın ilk defa gürelediği, yağız yer, altmış türlü çiçeklerle ilk defa bezendiği, altmış türlü hayvan sürülerinin ilk defa kışnediği ve melediği zaman sen yaradıldın!"

biçiminde dile getirmişlerdir. Bu sözler Türk'ün yaratılış felsefesinin, inancının, hayat tarzının ifadesidir. Bütün bayramların dinî ve millî bir inanıştan, o toplumu ilgilendiren ortak bir hatıradan, geleneklerden, duygulardan ve tabiattan doğduğundan bahsetmiştik. İşte millî bir bayram olan Nevruz da Müslüman olan ya da olmayan çeşitli Türk toplulukları arasında kamların dua ettikleri asırlar öncesinden günümüze kadar değişik biçimlerde, ama aynı ruhla hâlâ kutlanmaktadır.

"Türk mitolojisine göre, ilk insan baharda yaratılmıştır. Göktürk mitolojisinin anlam çözümlemesi, Mısır Kıpçaklarının açıkça belirtilen inanmaları, yaratılışın baharda

olduğuna inanıldığını göstermektedir. Nitekim doğu mitolojisinin birçok verisi aynı şekilde baharı işaret etmektedir. Sonuç olarak, kuzey yarım kürede ana karanın merkezinde yer alan bütün kültürlerde hayat baharda başlamıştır.”

Tüm Türk kitleleri arasında baharın başlangıcı açısından 21 Mart – 6 Mayıs tarihleri yaygınlık kazanmış, doğal olarak da bu tarihler yılın başlangıcı sayılmıştır.

Nevruz bayramının mitolojik bir değeri olduğunu ve şamanist dönemlerdeki Yer-Gök ikili inancına dayandığını da gözden kaçırmamak gerekir.

şamanizm gibi Türklerin doğa ile ilişkilerinin göçebe kültür nedeniyle çok daha yoğun yaşandığı bir inanç sürecinde Nevruz gibi bir bahar bayramının kutlanıyor olması çok olasıdır. Zaten “yeryüzündeki pek çok kültürde mevsimlik bayramlar iğerisinde var olduğu kabul edilen ‘bahar bayramı’ kutlama geleneği mevcuttur.

Çin kaynaklarına dayanarak Hunların milattan yüzlerce yıl önceleri 21 Mart'ta hazır yemeklerle kıra çıktıklarını, bahar şenlikleri yaptıklarını, bugün Nevruz kutlamalarındaki geleneklerin o zamanda da yer aldığını biliyoruz. Aynı gelenekler, Hunlardan sonra Uygurlarda da görölmüş ve bugüne kadar uzanmıştır.

Nevruz, Yenisey-Orhun çevresinden, Altaylara, oradan da Hun Türkleri'nin Avrupa'ya yürümesiyle Macaristan'a ve Balkanlar'a ulaşmış, Milâttan sonra 800'den itibaren Hazar'ın güneyinden Anadolu'ya ve Mezopotamya denilen bölgeye taşınışla birlikte yeni bir coğrafyada yaşatılmaya başlanmıştır. Hatta son yıllarda Amerika'da yaşayan Kızılderililer hakkında yapılan karşılaştırmalı halk bilimi çalışmalarına göre bu coğrafyada da Nevruz aynı ruhla kutlanmaktadır. Bu yöreye Nevruz'u taşıyanlar ise yine Türklerdir.

Dođa ile iç iče, kucak kucağa yaşayan, toprağı ana kimliğiyle gören Türk'ün düşünce sisteminde baharın gelişi elbette önemli bir yere sahip olacaktır. Çünkü tüm canlılarda olduğu gibi insan vücudu, baharda uyarıldığı kadar kışta uyarılmaz.

Kış aylarında her tarafı kaplayan soluk, mat ve daha çok beyazın hakim olduğu renkler, diğer yanda doğanın uyanmasıyla yeşilin değişik tonları arasında baş veren binbir renk cümbüşü... Birinde doğa hayat dolu, diğerinde donmuş, yeniden doğmak üzere uyuşmuş kalmış gibi.

Yazın gelmesi, konar göçer ve çiftçilikle uğraşan bütün Türk toplulukları için bir hayat olayıdır. Toprağın ısınması çok önemlidir. Bu nedenle çeşitli Türk toplulukları yazı

önceden karşılamak için törenler yaparlar. Böylece ağaçların, bitkilerin, çiçeklerin yeşermesi, hayvanların kuzulması, doğanın canlanması yeni bir yaşamın başlaması mümkün olabilecektir.

Nevruz kutlamalarının nedenleri toplumlardan toplumlara farklılık göstermektedir. Nevruz kutlamalarının temeli olan ve bugün olduğuna inanılan olayları şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Hz. Ali'nin doğum günü,
2. Hz. Ali ile Hz. Fatma'nın evlendikleri gün,
3. Hz. Ali'nin Hz. Muhammed tarafından halife ilân edildiği gün
4. Hz. Musa'nın asasıyla Kızıldeniz'i yararak halkı kurtardığı gün
5. Balık tarafında yutulan Yunus peygamberin kurtulduğu gün
6. Nuh'un gemisinin Cudi dağına oturduğu gün,
7. İbrahim peygamberin Urfa'da yakılmak istendiği gün,
8. Hz. Yusuf'un kuyuya atıldığı gün,
9. Hz. Musa'nın Mısır'dan ayrıldığı gün,
10. Güneşin balık burcundan koç burcuna girdiği gün,
11. Gece ile gündüzün eşit olduğu gün,
12. Kışın bitip baharın başladığı gün,
13. On İki Hayvanlı Türk Takvimine göre eski yılın bitip yeni yılın başladığı gün,
14. Türklerin Ergenekon'dan çıkış günü.

Nevruz'un daha doğrusu Nevruz kutlamalarının kökeni konusunda bir takım iddialarda bulunulmuştur.

Nevruz bazı araştırmacılara göre Türk, bazılarına göre ise İran kaynaklı bir bayramdır. İran kökenli olduğu yolundaki iddialarda Nevruz sözcüğünün Farsça olmasının büyük payı vardır. Ancak tarihi kaynaklara baktığımızda, Hun Türklerinin M.Ö. 3.yy'daki Mete Han zamanından beri bu günü bayram olarak kutladıkları görülmektedir.

İran kaynaklarında ise Nevruz hakkındaki bilgilere M.S. 11. yy'da rastlanmaktadır. Eğer İranlılar'ın bir bayramı olsaydı eski kaynaklarında da yer alırdı.

Nevruz'un çok köklü bir geleneğin ürünü olduğuna ve binlerce yıldan beri Türk ve Arap toplulukları arasında kutlandığına dair bilimsel bilgilere Ebu Reyhan Biruni'nin eserleriyle, Ömer Hayyam'ın Nevruzname'sinden ulaşabiliyoruz.

Biruni Eski İnanlılar'ın Tanrı'nın Hz. Adem'i Nevruz günü yarattığına ve yıldızların o gün burçlarına ayırıldığına inandıkları için Nevruz kutladıklarını anlatmaktadır. Bu konuda anlatılan farklı rivayetler de vardır. Bunlardan biri kısaca şöyledir:

Asıl adı Cem olan efsanevi İran Hükümdarı Cemşid, bütün dünyayı dolaştıktan sonra Azerbaycan'a gelir, burayı çok beğenir. Yüce bir taht kurdurarak buraya yerleşir. Çok gösterişli bir elbise ve şatafatlı bir taç giyerek tahtına oturur. Güneş doğduktan sonra güneşin ışınlarının Cemşid'in tacına ve tahtına vurması sonucunda her taraf ışığa boğulur. Herkes bugünü uğurlu sayarak eğlenceler düzenler. İşte, bugün Nevruz günüdür. Bu konuda dile getirilen diğer bir önemli rivayet ise şöyledir:

Hükümdar Cemşid, tavşan avı sırasında gördüğü yılanı bir ok atar ve bu ok kayalara çarparak kıvılcım çıkarır. Daha sonra etraftaki otların tutuşmasıyla bir ateş oluşur. İnanlılar, ilk kez gördükleri bu ateşe secde ederler ve Ateşgede adı verilen tapınaklar yaparak ateşe secde etmeye başlarlar. İşte Cemşid tarafından ateşin bulunduğu bugün Nevruz günüdür ve o günden itibaren her yıl Zerdüş inancının bir simgesi olarak İran'da kutlanır olmuştur.

Aslı Türk bayramı olan fakat, Arap, Babil ve Eski Mısır halkları arasında da farklı başlıklar altında kutlanan, geleneksel bir doğa bayramı olma özelliğini koruyam Nevruz'un, Demirci Kava efsanesi çerçevesinde bir kısım Kürt topluluklarınca önemsenerek sahiplenme duygusunun öne çıktığı görülmektedir.

Kava Efsanesinde; Türkistan ve İran topraklarının Cemşit'ten sonraki hükümdarı olan Dahhak adında zalim bir hükümdarın kafasında ur ortaya çıkar. Hükümdar, ülkenin tüm hekimlerini çağırarak hastalığına çare arar; fakat hekimler hükümdarı iyileştirmek isteseler de başarılı olamazlar. Bir gün hekim kılığına giren şeytan, Dehhak'a gelerek "Eğer genç insanlardan iki kişiyi her gün kurban edip beyinlerini yaralarına sürecek olursa iyileşeceğini" söyler. Bu şekilde yapılan tedavide, tesadüfi olarak ağrı dinmeye başlayınca, her gün İran ve Türkistan'da iki genç yakalanarak kurban edilir. Daha sonra bu işi yapmakla görevli mutfak çalışanı vicdan azabı çektiğinden, her gün öldürülen iki gençten birini salıverip, yerine koyun beyni götürmeye başlar. Saraydan kaçan gençler ise, uzaklardaki dağlara sığınarak zamanla çoğalırlar. Nesilleri bu gençlerden oluşan topluluğa Kürt denilmiştir. Daha sonra öldürülme sırası kendi oğluna gelen ve demircilik

yapan Kava adında bir kişi, dağlardaki Kürt denilen bu gruplarla Dehhak'a karşı isyan başlatır ve zalim Kralı öldürür.

Çeşitli versiyonlar halinde anlatılan Kava Efsanesi, Göktürklerin türeyişini anlatan Ergenekon Destanı ile benzerlik göstermektedir:

Çinliler tarafından esir edilen Türkler, zamanla kaçarak dağlara sığınmış ve orada çoğalarak millet haline gelmişlerdir. Daha sonra bir demirci, demirden dağı eritip Türkleri özgürlüğe kavuşturmuştur. Ergenekon'dan çıkış zamanı bahar ayları olduğundan, bu efsaneden dolayı Türk zümreleri bahar bayramı adı verilen Nevruz'da, bir demirci temsili olarak demiri döverek, bayramın başlangıcını yapar. Devamında günahlardan ve kirlere temizlenmek için ateşten atlama törenleri yapılır.

Kürtlerin kökeni ile ilgili araştırmalar da yapmış olan araştırmacı-yazar Ömer Özüylmaz Demirci Kava adlı kişinin aslında Türk veziri Bilge Tonyukuk olduğunu düşünmektedir: "Şerefname'de de bu geçer. Göktürk yazıtlarında, Bilge Tonyukuk'un adı Gave olarak geçer. Aslen Çin topraklarında yaşayan bir Türk ailenin çocuğu iken, Göktürk devletinde vezirlik yapmıştır. Doğu Türkistan Türklerinde, Çin'den gelen ailelere 'Gave' denmektedir. Göktürklerde ve Doğu Türkistan Türklerinde vezirlerin ünvanı 'demirci'dir. Dolayısıyla Bilge Tonyukuk'un Türkçe ünvanı Demirci Gave'dir. Bu benzerliğin tesadüfle açıklanmasına imkân göremiyoruz. Ergenekon destanında anlatılan hadise tamamen Demirci Gave efsanesi ile aynıdır." demektedir.

Bu görüşe göre, bu ve benzeri birçok Türk efsanesi, Türklerin İran'a gelmelerinden sonra Fars edebiyatına geçmiştir.

Firdevsi'nin yazdığı Demirci Kava efsanesi de Türklerin İran'a gelmesinden sonra gerçekleşmiştir. Hem Demirci Kava Efsanesi'nde hem de Göktürkler'in türeyiş destanında bir demircinin ortak motif olarak yer alması ve aynı benzerliklerle anlatılmasından dolayı Firdevsi'nin, Türklerden duyduğu bu efsaneyi kafasına göre işleyerek kaleme aldığı yargısı öne çıkmaktadı.

Nevruz sözcüğünün Farsça oluşu ve Nevruz'da ateş kültürünün bulunuşu nedeniyle, Nevruz'u İran kaynaklı olarak gören ve Zerdüş'te bağlayan da vardır. Ancak, Fars kültürünün kaynağı sayılan Avesta'da Nevruz geleneği yoktur. Türklerin üç bin yıllık yeni yıl ve ilkbahar geleneklerine, İran coğrafyasında yaşayan Türkler tarafından Farsça

Nevruz adını verdikleri ve bu deyişin sonradan bütün Türk Dünyası'na ve Kürtlere yayıldığı anlaşılmaktadır.

Nevruz'u İran geleneğine bağlayan Firdevsi'nin Şehnamesi ve diğer kaynaklar yanıltıcıdır. Çünkü Nevruz hakkındaki bilgiler orada XI. yüzyıldan itibaren görülür. Milâttan önceki yıllarda Nevruz hakkında İran metinlerinde herhangi bir iz ve kayıt yoktur. Ancak Hunlarda bu kayıtlar mevcuttur.

Araplar'da Nevruz kutlamaları aynı zamanda vergilerin toplandığı gün olduğu için resmi bir özellik taşımaktadır.

Nizamü'l-Mülk de XI. yüzyıl yazarı olarak Siyasetnâme adlı eserinde bu bayramdan söz eder. Bu bayramın aynı zamanda yılbaşı olduğunu belirterek Nevruz geleneklerini anlatır. Aynı zamanın yazarlarından Kaşgarlı Mahmut da Divân-ı Lügati't-Türk'te Türklerde yıl başlangıcının Nevruz olduğunu ifade eder.

Öz olarak görülmektedir ki, Nevruz, kaynağı neresi olursa olsun M.Ö. 3. Yüzyıldan, Mete Han zamanından beri Türklerde var olan bir bayram, bir bahar bayramı geleneğidir. Nevruz, Türk Dünyasının geniş bir coğrafi alana yayılması ve farklı lehçe ve şive özellikleri nedeniyle kimi zaman değişik biçimde adlandırılmıştır.

Altay Türkleri	: Cılgayak Bayramı;
Azerbaycan	: Novruz, Ergenekon Bayramı,
Başkurtlar	: Ekin Bayramı,
Doğu Türkistan	: Yeni Gün, Baş Bahar,
Gagavuzlar	: İlkyaz;
Karaçay-Malkar Türkleri	: Gollü, Gutan, Saban Toy, Tegri Toy;
Kazaklar	: Navruz, Nevruz Bayramı, Nevruz Köce, Ulus Günü;
Kazan Türkleri	: Ergenekon Bayramı
Karapapaklar	: Ergenekon Bayramı;
Kırgızlar	: Noruz;
Kumuk Türkleri	: Yaz baş;
Nogay Türkleri	: Navruz, Saban Toy;
Özbekler	: Nevroz;
Türkmenler	: Teze Yıl;
Uygur Türkleri	: Yeni Gün

adlarıyla bu güne özel bir önem vermektedirler.

Nevruz'da renklerin ayrı bir önemi vardır.

Kırmızı, sarı ve yeşil, Nevruz'un renkleri sayılır. Bu renkler Türk devletlerinin bayraklarında da kullanılmıştır. Göktürkler döneminden Osmanlı'ya kadar bu renkler Türklük sembolü olarak kullanılmış; Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun bayrağı yeşil-sarı-kırmızı renkleri taşımıştır.

Demirci Kawa efsanesi bir başka versiyonu şöyledir:şöyledir:

Demirci Kawa Efsanesi, İnan mitolojisinde acımasız hükümdar Zakh k'a isyan eden mitolojik kahramanın öyküsüdür.

Bundan çok eski zamanlar öncesinde, daha yeryüzünde kimsenin olmadığı dönemlerde Zervan isimli tanrının iki oğlu olmuştur. Birinin adı H rm zd r ve bereket ve ışık saçan anlamına gelmektedir. Diğerinininki ise Ehrimandır ve kötülük ve kıtlık saçan anlamındadır.

Hürmüz, dünyada kendisini temsil etmesi için Zerdüşt'  gönderir ve yüreğini sevgi ile doldurur. Ehriman bu durumu kıskanır ve yüzyıllar boyunca sürecek olan iyilerle savaşına başlar. Tüm iyilere yaşamı çekilmez bir duruma getirir. En sonunda da içindeki nefreti ve kötülük zehrini zalim Kral Dehak'ın beynine akıtır ve onu bir bela olarak Asur ve Med halkının üzerine salar. Dehak'ın bildiği tek Őey kötülük etmektir. Zalim Dehak'ın beynindeki bir ur onu ölümcül bir hastalığın pençesine düşür. Dehak acılar içinde kıvrılarak yataklara düşer ve hastalığına bir türlü  are bulanamaz. Dönemin doktorları acılarının dinmesi ve hastalığının iyileşmesi için yaraya geç ve çocukların beyinlerinin sürülmesini önerirler. Böylece kürtlerin de yaşadığı coğrafyada aylarca hatta yıllarca süren bir katliam başlar; her gün zorla anne babalarında alınan iki gencin kafası kesilip beyinleri merhem olarak Dehak'ın yarasına sürülür. Bu katliam sürerken Halk çaresiz ve g cs z düşmüştür. Gençler katledilirken sıra Kawa adındaki demircinin en k  k oğluna gelmiştir

Hergün gençlerin Dehak'ın askerleri tarafından başları kesilmek üzere götürülürken Kawa'nın aklına başkaldırı fikri gelir ve bu konuyu etrafında güvendiği bir kaç kişiye açıklar. Demirci d kk nında demirden savaş malzemeleri yapar ve bir taraftan da baskaldırı için etrafındakileri eğitir. Bu hareket yavaş yavaş yayılmaya başlar. Mart ayının 20'sini 21 'ine bağlayan gece zalim Dehak'a karşı direniş başlar. O gece kralın sarayı direnişiler tarafından ele geçirilir. Direnişiler kendi aralarında dağlar da ateş yakar. Direniş bittiginde Kawa'nın halk harek tı Dehak'ı ve yönetimini devirir. Sevinçle dağlara koşan halk bu ateşlerin etrafında oynamaya başlar.